

Restaurera statsmakten!

Den viktigaste uppgiften för en ny regering är att förtroendet för statsmakten återupprättas, skriver Sture Eskilsson. Avlägsna den diskrediterade socialdemokratiska kamratkretsen från rättssamhällets centrala positioner och ersätt den med kompetenta, oväldiga ämbetsmän.

Begränsa det offentliga agerande till de områden där det föreligger verkligt gemensamma behov eller humanitära behov för grupper som inte annars skulle bli tillgodosedda. Då faller stora delar av dagens statsuppgifter utanför det som kan anses nödvändigt och riktigt och medel blir över för att bli stödja kulturen.

Men på kulturens område som i stort gäller det att se till statens specifika uppgifter, inte att försöka styra hela samhällets utveckling.

Sture Eskilsson är styrelseordförande i AB Timbro.

Den första och viktigaste uppgiften för den nya regeringen är att återupprätta förtroendet för statsmakten.

Förtroendet för politiker och myndigheter har i tilltagande takt eroderat under den socialdemokratiska regimen. Det är följden av att partiet inte har velat förstå skillnaden mellan stat och samhälle. Genom att man sett hela samhället som det legitima området för den politiska maktutövningen har ambitionerna vuxit långt utöver möjligheternas gräns. Det har lett till att likhetstecken numera kan ställas mellan offentlig verksamhet och misslyckande, ineffektivitet, missnöjda kunder, missnöjda anställda.

Expansion och förfall

Den offentliga verksamhetens förfall har berört inte endast områden där misslyckandet varit en naturlig följd av orealistiska ambitioner. De centrala områdena för statens verksamhet har drabbats. Ett vanligt skäl har paradoxalt nog varit resursbrist. De ständigt ökande skatteintäkterna har gått till expansionen av perifera ändamål som bedömts som angelägnare ur röstmaximeringssynpunkt och den allt mer svällande administrationen av dessa. Härtill har kommit att den socialdemokratiska regeringen delat med sig av makten till sina bröder och vänner och därigenom undergrävt ställningen för dem som enligt konstitutionen har ansvaret för förvaltningen. Det gäller de institutionella bröderna inom rörelsen, men också, som det denna heta sommar har framkommit, den intima kretsen av fysiska personer.

Ett bra samhälle kräver en bra stat. Det är inte svårt att peka på de missförhållan-

den socialdemokraterna har låtit utvecklas. Men det kommer att kräva mer politiskt mod än vad vi varit vana att se i Sverige för att åstadkomma den nödvändiga kursförändringen. Den lättaste delen är att avlägsna den diskrediterade socialdemokratiska kamratkretsen från rätts-samhällets centrala positioner. Trots att rekryteringen under årtionden försvagats bör det gå att finna de kompetenta, oväldiga ämbetsmän som kan återupprätta den svenska rättstraditionen.

Svårare blir det att avlägsna facket från maktens köttgrytor. Den rena vänskaps-korruptionen som socialdemokratin utvecklat skall naturligtvis stoppas — miljardgåvan från försäkringskassorna till facket tas tillbaka och bidragsfloran radikalt beskäras. Därutöver gäller det att rensa bort de korporativa inslag i statsapparaten som har lett till att tydliga regler och klara direktiv ersatts av lämplighetslösningar där fackets synpunkter väger tungt. Viljan och motiven är ofta goda men lika fullt är den långsiktiga effekten ett urholkande av rättsstaten. — En tillbakarullning av den korporativa makten kommer att leda till indignerade protester från den samlade fackföreningsbyråkratin. Men det är en strid som måste tas och vinnas om rättssamhället ska kunna återupprättas.

En ny grundlag

Grundlagen måste ändras för att rättsstaten ska klara styresmän med olika politisk inriktning. Det orimliga i att riksdagens kontrollorgan av regeringen, konstitutionsutskottet, ska vara beroende av samma politiska majoritet som regeringen har med en pinsam tydlighet demon-

strerats denna sommar. En partiell reform i rätt riktning kan vara att utse en opartisk ordförande i utskottet.

Allmänt omvittnat är numera att Sverige behöver en författningsdomstol, som kan utöva en oväldig kontroll av lagstiftningen. Därmed är man emellertid inne på den övergripande frågan om vår konstitution. Målet måste vara att folkstyret i Sverige ska kunna fungera efter folkets vilja och för att det ska uppnås krävs omfattande förändringar i den grundlag som tillkom för tolv år sedan under förstrött intresse från politiker och allmänhet. Ett förslag till en ny grundlag framlades i slutet av juni i år av Gustaf Petrén m fl.

En tillbakarullning av den korporativa makten kommer att leda till indignerade protester från den samlade fackföreningsbyråkratin.

Det utgör en utmärkt grund för det nödvändiga arbetet. En huvudtanke i förslaget är att antalet ledamöter reduceras men ges en faktisk makt som den nuvarande riksdagen saknar. Det sker på bekostnad av regeringen men framför allt skulle partiernas hegemoni i svensk politik brytas.

Den nyvalda regeringen bör tillsätta en författningsutredning som under perioden kan framlägga ett förslag som antas av riksdagen. Det bör därefter vid nästa val ställas under folkomröstning och därigenom få den önskvärda förankringen hos medborgarna. Den är viktigare än stödet från de nuvarande representanterna för det socialdemokratiska partiet, vars majoritet sannolikt kommer att motsätta sig en förstärkning av den svenska

demokratin på partiapparatsens bekostnad.

Statens ansvar

Systemet, formerna måste alltså förändras för att förtroendet för den svenska staten långsiktigt ska kunna återupprättas. Den processen måste nödvändigtvis ta tid. Betydelsefulla symptom på förfallet kan rättas till omedelbart. Ökade resurser måste ges till statens primära uppgifter — det yttre och inre försvaret av rikets säkerhet. Argumenten för detta är så väl kända

Socialdemokratisk skattepolitik har visat sig utmärkt för finansvärldens aktörer.

och väl förankrade hos en majoritet av svenska folket att jag avstår från att ta upp utrymme genom att upprepa dem.

Självfallet har Sverige också råd med en effektiv miljöövervakning från kompetenta myndigheter liksom med en vård och utveckling av våra nationella kulturinstitutioner. I dag försiggår på många håll ett upprörande förfall. — Den vanvård som exempelvis Skansen i dag är utsatt för är en skam inför våra barn och utländska besökare. En kompetent regering kan snabbt ställa mycket till rätta. Men då krävs det att man förstår att kultur är ett värde i sig, inte ett medel för att främja en politisk idé och ge försörjning åt trogna partigångare.

På kulturens område liksom i stort gäller det alltså att se till statens specifika uppgifter, inte försöka styra hela samhällets utveckling. Staten ska se till att det finns en nationell opera av högsta kvalitet

men för gott släppa tanken att ge statsunderstöd till varje person som känner sig kallad som "kulturarbetare".

Folkets kultur måste skapas och vidmakthållas av folket inte av skattebetalda ombudsmän och byråkraters subsidier. Möjligheterna till det liksom det mesta annat av positiv samhällsutveckling främjas genom att folket får behålla väsentligt mer av de pengar de genom sitt arbete förtjänar — m a o lägre skatter.

Sänkt skatt för ökat välstånd

Den nya borgerliga regeringen måste, genom tidigt praktiskt handlande se till att myten om skattesänkningars oförenlighet med välfärdssamhällets fortbestånd förpassas till de förgångna fördomarnas värld. Empirisk och teoretisk kunskap talar för att välståndet för alla medborgare är högre i ett samhälle med 40 procents skattetryck än i ett med 60 procent. Och framför allt blir välståndsutvecklingen mycket snabbare. Socialdemokratisk skattepolitik har visat sig utmärkt för finansvärldens aktörer, men den har gjort det omöjligt för vanligt folk att genom ökade arbetsinsatser höja sin standard eller genom sparsamhet skapa en förmögenhet.

Uppkommer så frågan hur ekvationen ska gå i hop — sänkta skatter och i vart fall på vissa områden höjda utgifter. Det är den fråga som de icke-socialistiska partierna hukat sig inför under allt för lång tid. Svaret följer av den grundsyn som bör känneteckna den nya regeringens handlande: begränsning av det offentligas agerande till de områden där det föreligger verkligt gemensamma behov eller humanitära behov för grupper som inte annars

skulle bli tillgodosedda. Med det synsättet faller stora delar av dagens statsutgifter utanför det som kan anses nödvändigt och riktigt. En mer fullständig analys av vad det innebär faller utanför ramen för en kort artikel, men jag skall ge några exempel.

Staten bör släppa bostadsmarknaden fri. Det är ett angeläget krav framförallt för de tusentals ungdomar i storstäderna som genom dagens bostadspolitik ställts helt utan möjlighet att skaffa sig en egen bostad. Resultatet kommer förvisso att bli en del hyreshöjningar i storstädernas city-kärnor men långt från den absurda nivå som den nuvarande politiken lett till för den mindre del av marknaden som är fri (bostadrätterna). Inget område har varit föremål för så genomträngande och ut hållig reglering som bostadsområdet. Därför har vi också där samma förhållande som regelmässigt gäller i socialistiska ekonomier: brist, köer, fiffel, korruption, svart marknad och skyhöga priser på det som finns att köpa.

När det gäller jordbruks- och livsmedelspolitiken har man visserligen lyckats undvika de socialistiska köerna men därmed är allt positivt sagt. Regleringspolitiken ger varken producenter eller konsumenter anledning till glädje men kostar i form av försämrade effektivitet och marknadsanpassning.

Den statliga (och kommunala) affärsverksamheten kan och bör säljas ut, privatiseras. Margaret Thatcher har tillhandhållit världen exemplet på hur detta kan ske på ett sätt som gör alla involverade, utom facket, nöjda och belåtna. Anställda och kunder blir ägare, verksamheterna effektiviseras och staten får ökade skatteintäkter i stället för utgifter. (Observera

att mrs Thatcher också genomfört skattesänkningar av chockerande storlek för svenska iakttagare, men likafullt stärkt statsfinanserna liksom betalningsbalansen.)

Allmännyttans bostäder, som förfaller i stor omfattning och kostar skattebetalarna pengar, säljs ut till hyresgästerna. Därmed uppkommer många ägare och förutsättningarna för en fri och omfattande marknad. Däremot är det en felaktig idé, född i regleringssamhället, att hyresgäster skulle ha rätt att sälja sin hyreslägenhet. Den är fastighetsägarens egendom och hans förfoganderätt har redan urholkats mer än rimligt.

Facket får över 100 milj kr årligen till information i medbestämmandefrågor.

Bidragen till "folkrörelserna" – uppgår till ca 5 miljarder kronor årligen – slopas och ersätts med en skattebefrielse till sådana av riksdagen godkända föreningar den enskilde vill stödja. I dag går merparten av miljarderna till arbetarrörelsens olika förgreningar. Facket får därutöver över 100 milj kr årligen till "information i medbestämmandefrågor". Detta är statsutgifter som i praktiken går åt till att föda den ständigt växande skaran politiserande ombudsmän. I gengäld skänker arbetarrörelsens icke formellt politiskt verk samma grenar SAP tillräckligt stora valbidrag för att verksamhetens fortsättning skall vara tryggad. Plus att ombudsmännen självfallet sätts in i valrörelsen. Detta är inget annat än institutionell korruption. Den borgerliga regeringen bör både se till att verksamheten stoppas under dess tid

samt se till att missbruket inte kan fortsätta nästa gång socialdemokraterna kommer till makten.

— Om man vill starta eget i branschen finns det ett bergsäkert knep. Bilda en förening med ordet fred i namnet. Skriv en rad till UD, SIDA och ytterligare något av det stora antalet bidragsbeviljare som svenska skattebetalare tålmodigt försörjer med medel. Minst 10 000:— kommer som ett brev på posten. Förteckningen över dessa entreprenörer fyller en mindre bok (utgiven av Riksrevisionsverket). De bör av en ny regering förmås att byta marknad.

Löntagarfonderna bort, frihet i etern

Bidragen till företagsamheten i form av närings- och regionalpolitiskt stöd bör självfallet också avlägsnas. Näringslivet kräver rimliga och fasta arbetsvillkor, inte subventioner. Statens insatser bör inriktas på att se till att infrastrukturen d v s sådant som vägar, broar, hamnar men också utbildningsinstitutioner finns i tillräcklig utsträckning och adekvat form. Det är också det enda bevisbart framgångsrika sättet att bedriva regionalpolitik på.

Löntagarfonderna avlägsnas. Det bör ske inte bara som ett uppfyllande av valöftet utan som ett led i regeringens för-

mögenhetspolitik. Dess mål bör vara att göra det möjligt för alla svenskar, som är intresserade av det, att bli förmögna. Medlen är sänkt skatt, sparstimulans, utförsäljning av statlig och kommunal egendom till folket enligt formler som gör att ägandet blir spritt. — Givetvis bör skyddet av ägandet inskrivas i grundlagen. Konfiskation av det slag som förra året drabbade pensionärerna skall i fortsättningen bli uppenbart olaglig.

Avskaffa skolöverstyrelsen. Uppställ enkla kvalitetsnormer som ska gälla över hela riket. Låt i övrigt kommunerna själva bestämma sin skolpolitik och dess praktiska genomförande. Inför skolpeng som gör det möjligt för föräldrar att välja skola.

Avlägsna radiomonopolet. Tillåt reklam i radio och TV. Inte minst befriandet av lokal- och närradion från de nuvarande regleringarna och finansieringsförbudet kommer att medverka till en öppnare och bättre mediasituation. Den är nödvändig för en väl fungerande demokrati. Däremot har som redan framhållits staten ett ansvar för den nationella kulturen. Det kan i praktiken innebära att vi får en statsfinansierad kulturkanal i TV.

Den nya regeringen tillönskas mod att genomföra de förändringar den tror på och därigenom ge det svenska folket grund att förnya förtroendet 1991.